

Заклад «Навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів-гімназія №6 Вінницької міської ради»

Майстер – клас для вчителів-початківців

Структура сучасного уроку

Проведений учителями закладу
Коваленко Л.В. (учитель української мови та літератури), Шепетою А.В. (учитель російської мови та літератури), Кушнір О.В. (учитель української мови та літератури), Качуром В.О. (учитель англійської мови)

План проведення майстер-класу

1. Виступ методиста міського методичного кабінету «Мотивація навчально-виховного процесу».
2. Виступ учителя української мови та літератури Коваленко Л.В. «Емоційне налаштування на урок».
3. Виступ учителя російської мови та світової літератури Шепети А.В. «Методи та прийоми проведення етапу уроку сприйняття та усвідомлення нового матеріалу».
4. Виступ учителя англійської мови Качура В.О. «Методи та прийоми закріплення нового матеріалу».
5. Виступ учителя української мови та літератури Кушнір О.В. «Як ефективно перевірити домашнє завдання».

Хід майстер-класу

Виступ учителя української мови та літератури Коваленко Л.В. «Емоційне налаштування на урок».

- Доброго дня, шановні колеги.
- Чи хочете ви стати успішними вчителями?
- А що, на вашу думку, означає слово «успіх»?
- До речі, слово «успіх» походить від старослов'янського слова «УСПЪТИ», що означає встигнути. Саме тому російська письменниця Марина Цветаєва вважала, що успіх – це встигнути зробити задумане.
- Скажіть, легше досягнути успіху самотужки чи за допомогою друзів, рідних, колег, учнів?

ПЕРЕГЛЯД ВІДЕО (ДЕРЕВО НА ДОРОЗІ

- Отже, сьогодні, допомагаючи одне одному, ми зробимо ще один крок до успішного оволодіння методикою побудови сучасного уроку.

Уїнстон Черчилль зазначав: «Особисто я завжди готовий учитися, хоча не завжди люблю, коли мене вчать». Ми не вчимо, а ділимося певним досвідом.

Усе найголовніше та найважливіше для школяра відбувається на уроці, оскільки за роки свого навчання він відвідає майже 12 тисяч занять і не менш як 98 % робочого часу вчителя буде присвячено саме уроку: його плануванню, проведенню, модернізації, рефлексії над ним тощо. Час вносить корективи в структуру й типологію уроку, в методи і засоби навчання, однак авторитет самого заняття настільки високий і міцний, що не підлягає сумнівам навіть найсміливіших критиків... Саме тому ми звертаємося нині до уроку як до основної форми навчання. Зрозуміло, що уроки в умовах гуманізації навчання, в умовах співробітництва (вчитель — учень) потребують величезної підготовчої праці, великих знань, якщо хочете, готовності душі.

Статистика свідчить, що за свій педагогічний вік учитель проводить більше 25 тисячі уроків.

Як побудувати сучасний урок? Як зробити так, щоб урок не тільки озброював учнів знаннями та вміннями, а й викликав би у дітей щирий інтерес, природню зацікавленість, формував би їхню творчу свідомість?

Основними заповідями щодо підготовки і проведення уроку в сучасній школі є:

1. Тема уроку повинна відповідати навчальній програмі.

2. Чітке визначення мети уроку.

3. Триєдина мета уроку – це завчасно запрограмований вчителем результат, який повинен бути досягнутий ним і учнями в кінці уроку. Вона вміщує три аспекти: навчальний, розвивальний, виховний.

4. Мета уроку визначає його тип, а тип – структуру заняття. Отже, **мета уроку → тип уроку → структура уроку → розрахунок часу на різних етапах уроку.**

Оскільки мета уроків є різноманітною, різноманітними будуть і відповідно структури уроків.

Сьогодні ми розглянемо методи та прийоми сучасного уроку. Орієнтуючись на те, що в аудиторії знаходяться фахівці різних дисциплін, наш майстер-клас буде з ароматом кави.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Отже, першим етапом уроком є організаційний момент. Психологами доведено, що учні перші 5 хвилин не сприймають навчальний матеріал, саме тому цей час варто використати на емоційне налаштування.

На навчання впливає два основних фактори: **стан і стратегія**. Третім, звичайно ж, є сам **зміст навчання**.

Стан – це правильний настрій, що налаштовує на навчання. Проте традиційні шкільні системи часто ігнорують роль стану. А даремно, бо він найвагоміший серед інших. Учень повинен «розкритися» ще до того, як приступить до навчання.

Прийоми емоційного налаштування на урок

Для того, щоб учні почували себе комфортно та безпечно, можна застосувати наступні методи та прийоми емоційного налаштування.

Для емоційного налаштування на урок можна використати

✦ Сугестії	✦ Ігри кокології
✦ Афірмації	✦ Дихальні вправи
✦ Демотиватори	✦ Музику
✦ Метафори	✦ Фотографії
✦ Тести	✦ Відеоролики
✦ Діагностику емоційного стану	✦ Картини

СУГЕСТІЇ

«Запрошення до кави»

Передаючи по колу кавову чашку, діти повідомляють, чому вони хочуть запросити на каву свого однокласника.

- Я хочу запросити тебе на каву, тому що ти цікавий співбесідник.

Демотиватори

На початку уроку пропонуємо учням обрати картку-демотиватор, яка стане своєрідним девізом уроку, що позитивно налаштує на роботу.

«Існують речі, які варті того, щоб їм зберігали вірність. Наприклад, кава» Джон Голсуорсі

«Пробудження центральної нервової системи - це головне, заради чого щорічно у світі вирощують і споживають мільйони тонн кави» Валерій Прозоровський

«... З чашкою кави в руці значно цікавіше читати книги, які раніше вважала нудними ...» Макс Фрай

«Якщо ранок починається з ароматної кави, то це добра ознака для оточуючих мене людей. » Ніка гарди. Астрономія почуттів

«Після чашки кави все спалахує, думки тісняться, як батальйони великої армії на полі битви». Оноре де Бальзак

Тести

«КАВА І ХАРАКТЕР»

- Яка кави до вподоби?»

Мелена кави без цукру. У тебе сильний характер, ти не боїшся брати на себе відповідальність і не соромишся власних помилок.

Мелена кави з цукром. Ти завжди дуже довго приймаєш рішення, потребуєш підтримки інших. Часто готовий пожертвувати власними інтересами заради інших, але потім шкодуєш про це.

Кави з пінкою. У тебе над розумом панує почуття, ти маєш добре серце і відкриту душу, цінуєш у людині чесність.

Розчинна кави. Ти обираєш найкоротшу путь, вважаєш себе самодостатньою людиною.

Кава з молоком і цукром. У тебе складний характер. Твій настрій часто змінюється, як і рішення, які ти приймаєш.

Кава без кофеїну. Ти врівноважена людина, яка має різні уподобання, але знання дуже поверхневі. Ти не прагнеш долати нові вершини

ІГРИ КОКОЛОГІЇ

Кокологія (від япон. *кокоро* — «свідомість», «дух», «душа», «відчуття» і грецьк. *логос* — «вчення»). Кокологію можна розглядати як низку психологічних ігор, призначених для того, щоб розкрити емоційні й поведінкові особливості учня.

«Розмалюй чашку»

Уявіть, що Вам необхідно розмалювати білу чашку. Ви вже обрали колір фарби - блакитний. Залишилося підібрати лише візерунок.

Отже,

що Ви намалюєте?

 Клітинки.
 Хвильки

 Смужки.
 Кружечки.

Блакитний колір найбільше асоціюється з розумовою діяльністю, що передбачає не тільки інтелект, а й уяву та інтуїцію. Біла поверхня чашки - це чистий аркуш, на якому ваш розум може реалізуватися природнім способом. Отже, вибраний узор свідчить про склад вашого розуму.

1. Смужечки.

Ви людина, яка вміє розв'язувати проблеми, швидко приймати рішення та миттєво переходити від слів до справи. Чи потрібно дивуватися, що оточуючі сприймають вас не тільки як лідера, а й як надійну опору в складних життєвих ситуаціях.

2. Кружечки.

Ви наділені гнучким, артистичним складом розуму. Інколи ви здаєтеся людиною ексцентричною, однак саме ви (з вашими талантами та унікальним баченням світу) значно збагачуєте цей дивовижний світ.

3. Клітинки.

Ви прекрасно можете впоратися з вимогами й проблемами сучасного повсякденного життя. Але це не означає, що ви звичайна людина. Мало хто вміє так чітко та грамотно організувати своє життя. Ось чому у вас завжди є час для співчуття тим, хто цього потребує.

4. Хвильки.

Ваш талант полягає в умінні створити навколо себе атмосферу, в якій панує доброзичливість, повага. При цьому ви не вимагаєте до себе особливої уваги. Просто людям подобається надавати вам допомогу. Ті, хто вас оточує, впевнені, що з вами світ - краще.

МЕТАФОРА

Учитель розпочинає урок з притчі, легенди, розповіді про власні спостереження тощо. Використовуючи притчі й метафори, вчитель може управляти увагою учнів, актуалізувати потрібний змістовний контекст.

Одного разу до батька прийшла дочка і скаржиться:

- Батьку, я втомилася долати труднощі та розв'язувати проблеми, я весь час пливу проти течії. Я виснажена, у мене більше нема сил. Що мені робити?

Батько ж замість відповіді поставив на вогонь три однакові каструлі з водою. В одну вкинув моркву, в другу поклав яйце, а в третю насипав зерна кави. Через деякий час він вийняв з води моркву, яйце і налив у чашку кави.

- Що змінилося? – запитав він свою дочку.
- Яйце і морква зварилися, а зерна кави розчинилися у воді, - відповіла вона.
- Ні, доню моя, це лише на перший погляд так... Подивися – тверда морква в окропі стала м'якою та вразливою. Рідке яйце стало твердим. Зовні вони не змінилися, вони лише змінили свою структуру під впливом однаково несприятливих умов. Так і люди – сильні зовні можуть розклеїтись і стати слабкими там, де крихкі і ніжні лише тверднуть і міцніють.
- А кава?
- Це найцікавіше. Зерна кави повністю розчинилися в новому ворожому оточенні та змінили його – перетворили окріп в чудовий ароматний напій. Є особливі люди, які не змінюються через обставини – вони змінюють обставини і перетворюють їх на щось нове і прекрасне, отримуючи користь і знання в даній ситуації...

Отже, бажаю Вам, шановні колеги, ніколи не підлаштовуватися під обставини, а перетворювати їх на щось нове та прекрасне.

II ЕТАП МОТИВАЦІЯ

У психології поняття "мотив" означає конкретне спонукання, причину, що вимагає дії, вчинків, тому мотиви учіння визначають як ставлення учня до предмета діяльності, спрямованість на цю діяльність. Мотивація діяльності тісно пов'язана з її стимулюванням, тобто процесом спонукання до дії.

Залежно від ставлення до навчальної діяльності, її змісту мотиви учіння поділяють на внутрішні і зовнішні. **Внутрішні мотиви** пов'язані зі змістом навчальної діяльності та її процесом (пізнавальний інтерес, потреба в інтелектуальній активності, прагнення досягти кращого результату тощо). **Зовнішні мотиви** характеризують взаємодію особистості із зовнішнім середовищем (вимоги, натяки, вказівки тощо).

Відповідно до цієї класифікації мотивів методи стимулювання навчальної діяльності умовно поділяють на підгрупи: методи формування пізнавального інтересу та методи формування почуття обов'язку і відповідальності у навчанні.

Можна застосувати прийом «ІНТРИГА». Прийом «Я ВПЕВНЕНА!». ПРИЙОМ «ВІДДЗЕРКАЛЕННЯ» ПРИЙОМ «ХМАРИ СЛІВ»

Приєм «ЦІКАВИЙ ФАКТ». Перед вивченням теми вчитель повідомляє учням цікавий факт, перевірити правдивість якого можна, опрацювавши теоретичний матеріал. Наприклад, учням пропонується коротке відео...

ВІДЕО

- Чи дійсно кава має такий магнетичний вплив на людей?

III ЕТАП

СПРИЙМАННЯ ТА УСВІДОМЛЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Пояснювально-ілюстративний метод — це один з найбільш економних способів передачі знань. Цей метод найчастіше використовується вчителями на вступних уроках із вивчення нової теми, коли в учнів відсутні знання, що необхідні для вивчення цього матеріалу. Завдання вчителя полягає у визначенні того, із чого краще розпочати вивчення нового матеріалу: зі словесного викладу, з організації наочного сприйняття чи з читання підручника. В основній школі пояснювально-ілюстративний метод використовується завжди в поєднанні з іншими методами навчання.

Виступ учителя російської мови та світової літератури Шепети А.В. «Методи та а прийоми проведення етапу уроку сприйняття та усвідомлення нового матеріалу»

Головним джерелом інформації для учнів є підручник. При роботі з підручником пропоную використовувати прийом „**ЧИТАННЯ З ПОЗНАЧКАМИ**“.

Читаючи, на полях учні олівцем роблять позначки:

+ – „я це знав“

- – „я цього не знав“

? – „хочу дізнатися більше“.

У цей час учень самостійно підтримує свою зацікавленість роботою.

	Ка́ва — напій, що виготовляється зі смаженого насіння плодів — «бобів» кавового дерева .
	Кава найбільше цінується через виражену збадьорливу дію, завдяки вмісту алкалоїдів кофеїну та теоброміну .
	За деякими оцінками, кавовий напій є другою за об'ємами споживання речовиною на Землі після води .
	Існує понад 500 сортів кави, найпоширенішими є арабіка, робуста, ліберіка.
	Існує багато легенд і версій відкриття людьми кави як напою, але майже всі вони називають батьківщиною кави Ефіопію .
	Корисні властивості кави: 1. М'яка проносна і сечогінна дія. 2. Збуджуючий засіб. 3. Дозволяє не засинати, коли це необхідно.
	Недоліки кави: 1. Надмірне захоплення кавою підвищує ризик серцевих захворювань. 2. Може підвищити рівень холестерину в крові. 3. Може викликати мігрень у людей з підвищеною чутливістю. 4. У жінок надмірне вживання кави підвищує ризик розвитку остеопорозу в майбутньому.

Бесіда

- Що вам було відомо про каву?
- Яку нову інформацію ви знайшли про каву?
- Про що хотіли б дізнатися більше?

Великим позитивом даної роботи є і активний обмін думками між учнями, що сприяє кращому запам'ятовуванню, збагачує словниковий запас.

Безперечно основним джерелом знань для учнів залишається слово вчителя. Одним із цікавих прийомів пояснення нового матеріалу є створення скрапбукінгу.

СКРАПБУКІНГ – це альбом з фотографіями, фотоколажами, декорований елементами, картинками, афоризмами та іншими записами.

Учні отримують ілюстрації з теоретичним матеріалом, попередньо опрацювавши матеріал, ознайомлюють з ними інших.

Ще до 1 ст. мешканці провінції Каффа знали про властивості ягід кавового дерева надавати сил і бадьорості. Щоправда, у той час кавові боби не заварювали, а споживали загорнутими у тваринний жир. Такі енергетичні «палички» були чи не єдиним джерелом харчування під час довгих та виснажливих походів у пустелі. Слово кава, прийшло з арабських країв, арабською *qahwa*, буквально «те, що позбавляє сну».

Якщо вірити арабській легенді, каву відкрили ... кози. один пастух помітив, що **кози**, які поїли ягід з кавового куща, не сплять, а всю ніч стрибають. Він розповів про це **проповіднику** монастиря, який вирішив на собі випробувати дію цих ягід, щоб не засипати в мечеті.

Близько 1450 р. кава з'явилася у Туреччині, де у Стамбулі відкрилися перші кав'ярні.

Про каву в Європі вперше дізналися від італійського лікаря Просперо Альпіні, який супроводжував венеціанське посольство в Єгипет і привіз звідти в 1591 році розповіді про каву. Він же дав перший опис кави як медичного засобу: «Настій п'ють для зміцнення шлунку, для покращення травлення, від пухлин печінки та селезінки».

Багато років вчені намагалися розробити способи приготування кави без традиційного заварювання.

Процес виробництва розчинної кави не є складним. Все що потрібно — це зварити звичайну каву з обсмажених і змелених бобів, а потім видалити воду з напоєм і отримати порошок, який після додавання води знов перетворюється на напій.

З часів винайдення розчинної кави інженери намагаються вдосконалити технологію аби домогтися якнайбільшої схожості смаку свого продукту за натуральною кавою.

Такий прийом є різновидом наочності на уроці, сприяє кращому запам'ятовуванню матеріалу, і ще раз допомагає підтвердити відомий постулат Конфуція:

Те, що я чую, я забуваю.

Те, що я бачу, я пам'ятаю.

Те, що я роблю, я розумію.

На сучасному уроці доречним є використання ІКТ (Інформаційно-комунікаційних технологій).

ВИКОРИСТАННЯ ІКТ НА УРОКАХ СПРИЯЄ:

- Підвищенню мотивації учнів.
- Активізації пізнавальної діяльності.
- Розвитку наочно-образного, інформаційного мислення.
- Вмінню освоювати, перетворювати і використовувати інформацію.

ПЕРЕГЛЯД ВІДЕО ПРО КУЛЬЧИЦЬКОГО «НАРОДЖЕННІ В УКРАЇНІ».

■ Завдяки кому в Європі з'явилася кава як смачний напій?

На кожному уроці учитель повинен дбати не тільки про те, щоб подати новий матеріал, але й про те, щоб збагатити уяву, внутрішній світ учнів, тому під час пояснення нового матеріалу є доречним прослуховування музики, адже вчені Гордон Шоу, Кетрін Кай з центру нейробіології навчання і пам'яті зазначають, що музика сприяє кращому засвоюванню інформації та активізує роботу мозку.

Отож слухаємо уривок з кавової кантати Баха.

Кавова кантата - перший музикальний твір, присвячений каві. Бах його написав на прохання господаря кавового будинку в Лейпцигу. В Германії у 17 столітті існувала заборона на каву для жінок, щоб популяризувати цей напій і була написана кавова кантата.

Прослуховування музики є чудовою хвилиною релаксу.

Мета сучасної школи – виховати всебічну і гармонійно розвинену особистість. Переглядаючи твори сучасного мистецтва, учні вчаться думати, креативно мислити.

З кавових зерен виходить не тільки ароматний і підбадьорливий напій, але і шедевральні картини. Картина з кавових зерен -

справжній витвір мистецтва, від якого виходить кавовий аромат, що надає їй не лише красу, але і апетитність.

СУЧАСНЕ МИСТЕЦТВО АРТ-КАВА.

Ігровий прийом «**СТВОРЕННЯ ПАЗЛУ**». На зворотній стороні пазлу рецепт приготування класичної чорної кави, потрібно розподілити інформацію у відповідному порядку, щоб отримати рецепт і створити картинку.

Такий прийом сприяє активізації уваги, пам'яті, позитивно впливає на якість знань.

Ставимо порожню турку на повільний вогонь і трохи прогрівасмо дно.	Каву і цукор заливасмо холодною некип'яченою водою до вузького горлечка турки.
Потім знімасмо турку з вогню, насипасмо каву з розрахунку 2 чайні ложки на 100 грамів води, додасмо цукор.	Варимо каву на повільному вогні. Як тільки підніметься піна, турку негайно знімають з вогню, стежачи за тим, щоб на поверхні кави зберігся шар піни. Процес нагрівання турки повторюють 2-3 рази.

МЕТОД «МЕТАПЛАН»

Метод метаплану є маловідомим способом дискусії, що містить у собі елементи мозкової атаки, аналізу ситуацій, гри. Цей метод особливий тим, що є методом безпосередньої колективної творчості.

(Учасникам пропонується філіжанка чорної кави, а вони повинні використовувати спільні ідеї, дійти до висновку, як приготувати той чи інший вид кави).

Еспресо – чорна міцна кава, готується кава в спеціальній еспресо-машині. Подається зі склянкою води.

Лате – збиті вершки з молоком.

Глясе – кава з морозивом.

Кайзермеланж– чорна міцна кава зі збитими вершками і ромом.

Браунер – велика чашка кави з молоком.

Мокачіно – кава, молоко, сухий шоколад.

Смак кави формується за допомогою оптимального режиму обсмажування зерен, різних рецептів приготування, а учитель повинен обрати оптимальні прийоми навчання з урахуванням навчального матеріалу і особливостей класу.

ЕТАП ЗАКРІПЛЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

На жаль, психологи і педагоги у своїх дослідженнях не завжди надають належну увагу такому етапу уроку, як етап закріплення нового матеріалу. Адже він є ключовим і показовим у плані того, наскільки глибоко учнями засвоєний навчальний матеріал і як вони зможуть використовувати його для подальшого вивчення і практичного застосування. Як показують спостереження вчителів, на цьому етапі уроку в учнів виникає достатньо багато труднощів.

Частіше за все ці труднощі зумовлені недостатнім розвитком таких пізнавальних процесів, як пам'ять, мислення та уява. Саме вони забезпечують запам'ятовування, розуміння і подальше використання навчального матеріалу. Тому вчителю необхідно не тільки враховувати особливості пам'яті, мислення і

уяви учнів, але й навчити їх користуватися основними прийомами для закріплення вивченого матеріалу.

Виступ учителя англійської мови Качура В.О. «Методи та прийоми закріплення нового матеріалу»

Фізкультхвилинка «Енергоджайзер»

«Інфострічка»

Гра «Розумніший за п'ятикласника»

Гра «Поєднати»

ПЕРЕВІРКА ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ

Виступ учителя української мови та літератури Кушнір О.В. «Як ефективно перевірити домашнє завдання»

«Чиста дошка»

Під час цієї гри учні мають дати відповідь на низку запитань. На дошці прикріплені питання, які стосуються матеріалу уроку. Роботу на уроці можна вважати успішною, якщо дошка стане чистою.

«ПІРАМІДА»

«ТАК ЧИ НІ»

Цю гру можна використовувати на будь-якому уроці або його етапі. Найефективніше її застосування на підсумкових узагальнюючих уроках.

Учитель ставить запитання, учні повинні погодитися з цим твердженням або ні.

«ПАРОЛЬ»

Учні називають по одному слову, яке вони запам'ятали з теми, але не повторюючись.

«СВІТЛОФОР»

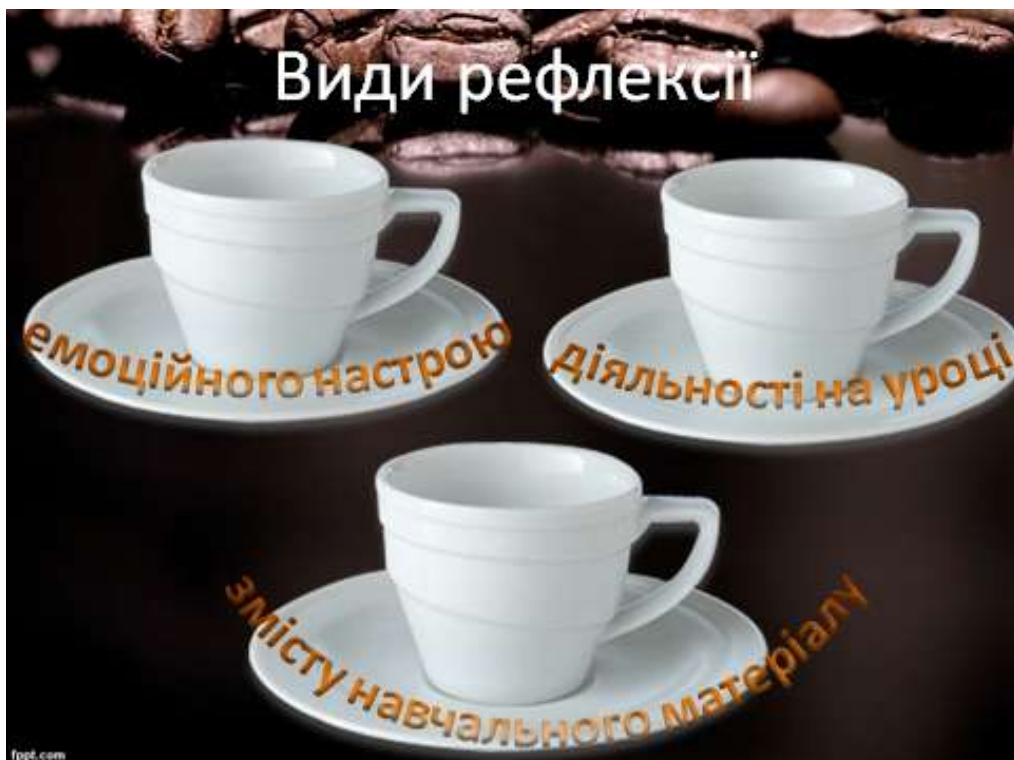
Світлофором виступає довга картонна смужка червоного кольору з одного боку і зеленого - з іншою. Звернена до вчителя зелена сторона свідчить про готовність учня до відповіді на поставлене питання ("Знаю!"), червона - про те, що учень не готовий відповісти ("Не знаю!").

«ВІДЕООПИТУВАННЯ»

РЕФЛЕКСІЯ

Рефлексія уперекладі з латинської означає «звернення назад». Також це поняття трактується як роздум про свій стан, самоаналіз. Педагогіка дня сьогоднішнього розуміє рефлексію як самоаналіз діяльності та її результатів.

«ОБЕРИ ЧАШЕЧКУ»

	На уроці був пасивним.
	Під час уроку потребував допомоги.
	На уроці працював, але не виявляв активності.
	На уроці був активним, працював наполегливо.
	На уроці був надзвичайно активним, творчим, слів, допомагав іншим.

«МІШЕЧОК ЗЕРЕН ЗНАНЬ»

Дуже любив каву Людвіг Бетховен. Композитор відраховував рівно 64 зернинки для того, щоб заварити чашечку кави, вважаючи, що кожна зернинка важлива. Ми ж з вами зберемо зернинки знань, здобутих на уроці.

«СМАЙЛИК»

«Викладання є мистецтво, а не ремесло, у цьому корінь учительської справи. Випробувати десять методів і обрати свій, передивлятися десять підручників і не дотримуватися жодного неухильно – ось єдиний можливий шлях викладання. Весь час винаходити, вимагати, удосконалювати – ось єдиний курс учительського робочого життя»